

Kirkeministeriet

Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalg
lov@ft.dk

Udlændinge- og Integrationsudvalget har ved brev af 18. august 2023 (UUU alm. del – spørgsmål nr. 364) bedt om min besvarelse af spørgsmål:

”Vil ministeren oplyse om, det vil være muligt juridisk og inden for Danmarks internationale forpligtelser at etablere et generelt forbud mod at forrette kirkelige vielser uden borgerlig gyldighed, såsom islamiske ægteskaber, og vil ministeren oplyse, hvilke internationale konventioner, der i givet fald vil være til hinder herfor?”

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
www.km.dk

Telefon 3392 3390
e-post km@km.dk

Akt nr.: 322537

Dette akt nr. bedes oplyst ved henvendelse til Kirkeministeriet

Dato: 19. september 2023

Svar:

Jeg har til brug for bevarelsen indhentet bidrag fra Justitsministeriet, der har oplyst følgende:

”1. Et forbud af den karakter, der er nævnt i spørgsmålet, vil navnlig skulle vurderes i forhold til grundlovens § 67 og artikel 9 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) om religionsfrihed.

2. Grundlovens § 67, der beskytter religionsfriheden, har følgende ordlyd:

”§ 67. Borgerne har ret til at forene sig i samfund for at dyrke Gud på den måde, der stemmer med deres overbevisning, dog at intet læres eller foretages, som strider mod sædeligheden eller den offentlige orden.”

Det antages i den statsretlige litteratur, at bestemmelsen, selv om den efter sin ordlyd alene omfatter foreninger, også beskytter den individuelle adgang til gudsdyrkelse, jf. Poul Andersen, Dansk Statsforfatningsret (1954), s. 632, Henrik Zahle, Menneskerettigheder, Dansk Forfatningsret 3, 3. udgave (2003), side 156, og Jens Peter Christensen m.fl., Grundloven med kommentarer (2015), side 408.

Anvendelsesområdet for § 67 er som nævnt ”gudsdyrkelsen”, og bestemmelsen omfatter først og fremmest de egentlige rituelle kulturelle handlinger, såsom forkyndelse, bøn, gudstjeneste, dåb m.v., jf. bl.a. Alf Ross, Dansk Statsforfatningsret, 3. udgave ved Ole Esperesen (1980), side 754, og Jens Peter Christensen m.fl., a.st., side 407.

Religionsfriheden efter § 67 er ikke ubegrænset, idet lovgivningsmagten er indrømmet en adgang til at fastsætte de rammer for religionsfriheden, som hensynet til sædeligheden eller den offentlige orden tilsiger, jf. grundlovens § 67, 2. led.

Grundlovens § 67 sætter samlet set den grænse for statsmagten, at den er afskåret fra at gribe ind over for borgernes gudsdyrkelse i tilslutning til religiøse samfund, hvis denne indgriben – alene – er begrundet i en afstandtagen til den pågældende trosretning. Lovgivningsmagten er derimod ikke afskåret fra at gennemføre lovgivning, der berører gudsdyrkelse, når lovgivningen ikke har til hensigt at modvirke den berørte gudsdyrkelse, men er begrundet i varetagelsen af andre hensyn (til beskyttelse af sædeligheden eller den offentlige orden). Det kan dog næppe udelukkes, at der konkret vil kunne foreligge et sådant klart misforhold mellem de forfulgte interesser og indgrebets betydning for borgernes gudsdyrkelse, at også en sådan lovgivning vil kunne være i strid med beskyttelsen efter grundlovens § 67. Lovgivningsmagten må i den forbindelse antages at være overladt et vidt skøn, jf. Jens Peter Christensen m.fl., a.st., side 408 f.

3. Det følger af EMRK artikel 9, stk. 1, at enhver har ret til at tænke frit og til samvittigheds- og religionsfrihed. Denne ret omfatter efter bestemmelsen bl.a. frihed til enten alene eller sammen med andre, offentligt eller privat at udøve sin religion gennem gudstjeneste, undervisning, andagt og overholdelse af religiøse skikke.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (Domstolen) har i sin dom af 9. december 2010 i sagen *Savez crkava "Riječ života" mod Kroatien* udtalt, at fejringen af et religiøst ægteskab, der svarer til at følge en religiøs skik, er omfattet af EMRK artikel 9, stk. 1, jf. dommens præmis 58.

Religionsfriheden er imidlertid ikke ubegrænset. Det følger således af EMRK artikel 9, stk. 2, at friheden til at udøve sin religion eller tro kan underkastes sådanne begrænsninger, som er foreskrevet ved lov og er nødvendige i et demokratisk samfund af hensyn til den offentlige tryghed, for at beskytte den offentlige orden, sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder.

Et generelt forbud mod at forrette religiøse vielser uden borgerlig gyldighed vil således alene kunne indføres, hvis forbuddet varetager et legitimt hensyn og er proportionalt.”

Jeg kan henholde mig til svarbidraget.

Louise Schack Elholm

/ Ann-Britt Møller